

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2565

Received: 22/10/2021, Revised: 26/11/2021, Accepted: 09/12/2021

การพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้าง ต้นแบบในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

ดวงพร แสงทอง*, ชุติกาญจน์ ศรีวิบูลย์, นันทิยา น้อยจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: duangphon.sa@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษารูปแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการคิดเชิงระบบ GPAS 5 Steps ที่ส่งผลต่อนวัตกรรมผู้เรียน 2) เพื่อศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการคิดเชิงระบบ GPAS 5 Steps สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมรูปแบบ Active Learning สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างสถานที่ศึกษาในภาคกลาง 10 จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) จำนวนครูและบุคลากรสังกัด สพฐ. เข้าร่วมโครงการ จำนวน 3,000 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการพัฒนา Active Learning ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning: PjBL) และการนิเทศติดตาม Coach Moving Team โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรสังกัด สพฐ. เข้าร่วมโครงการอบรมปฏิบัติการครบ 12 ชั่วโมง เพิ่มพูนสมรรถนะการสอน Active Learning ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมจัดการเรียน สร้างนวัตกรรมนักเรียน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนาในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 จังหวัด 29 โรงเรียน คะแนนผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ($\bar{x} = 16.56$, S.D. = 4.16) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x} = 27.29$, S.D. = 2.54) สะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้และความรู้ที่ได้จากการอบรม ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.54) และความพึงพอใจกระบวนการสร้างความเข้มแข็งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC.) โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานและการติดตาม Coach Moving Team โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.65)

คำสำคัญ: การพัฒนานวัตกรรม , การจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ Active Learning

วารสารวิจัยวิทยาศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2565

Received: 22/10/2021, Revised: 26/11/2021, Accepted: 09/12/2021

Innovative Development Projects to Enhance the Quality of Education with Active Learning for Teachers, Educational Personnel Under the Office of the Basic Education Commission, Build a Model in the Area Central and Bangkok

Duangphon Saengthong*, Chdtikarn Sriviboon, Nuntiya Noichun

Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: duangphon.sa@ssru.ac.th

Abstract

The purposes of this research article were to 1) to develop teachers and educational personnel to be able to develop Innovation in education management in Active Learning model with a 5-step GPAS system-based thinking process that affects student innovation 2) study and research the model of innovation development in Active Learning by using GPAS 5 Steps system thinking process for teachers and educational personnel under the Office of the Basic Education Commission. 3) remove lessons from the implementation of innovative Active Learning model development for teachers and educational personnel under the Basic Education Commission. A sample group of educational establishments in the central region of 10 provinces (including Bangkok). The number of teachers and personnel under OBEC participated in the project, totaling 3,000 people. This research used the process of developing Active Learning by using advanced thinking processes based on GPAS 5 Steps Management System. Project-based learning (Project-based Learning: PjBL) and supervision of the Coach Moving Team using mixed research methods (Mixed Methods) consisting of quantitative research and Qualitative Research. The results showed that teachers and personnel under OBEC participated in the 12-hour training program to enhance Active Learning teaching capability. Teachers used innovation in learning management. Innovative students using the classroom as a development base In the central region and Bangkok, 10 provinces, 29 schools, pre-school learning outcome scores ($\bar{x} = 16.56$, S.D. = 4.16) and post-study mean scores ($\bar{x} = 27.29$, S.D. = 2.54). Reflecting the achievement of learning and knowledge gained from training The participants were satisfied with the training. Overall, it was at the highest level ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.54) and the overall satisfaction of the process of strengthening the Professional Learning Community (PLC.) using the classroom as a base and following the Coach Moving Team was overall. At the highest level ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.65).

Keywords: innovation development , Educational Management with Active Learning Mode

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2565

Received: 22/10/2021, Revised: 26/11/2021, Accepted: 09/12/2021

บทนำ

การพัฒนานวัตกรรมเกิดขึ้นมาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 จากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างสรรค การวิจัยและการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการนำเอาแนวความคิดใหม่หรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ รวมทั้งได้กล่าวไว้ว่า ความหมายในเชิงแคบของนวัตกรรม คือ ผลผลิตของความสำเร็ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกับพลวัตของกิจกรรมทางสังคม ในขณะที่ความหมายในเชิงกว้าง หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งต่างๆ ที่ใหม่ต่อตัวปัจเจก หรือหน่วยที่รับเอาสิ่งเหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ การรวมเอากิจกรรมที่นำไปสู่การแสวงหาความสำเร็จเชิงพาณิชย์ การสร้างตลาดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ การทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวให้กลายเป็นโอกาส และนำไปสู่แนวคิดใหม่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สิ่งเหล่านี้ยืนยันได้จากการการสำรวจของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้ทำการสำรวจผู้บริหารระดับสูงขององค์กรที่มีนวัตกรรม โดยสรุปพบว่า ผู้บริหารระดับสูงมีความเชื่อมั่นว่า นวัตกรรมจะนำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางการตลาด หรือการสร้างตลาดใหม่ รวมทั้งบริษัทต่างๆ ก็จะเห็นความสำคัญต่อการลงทุนและการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2550) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบในการเสริมศักยภาพครูรายบุคคล และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูที่ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างความก้าวหน้าและภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนเป็นครูต้นแบบ ครูที่สามารถพัฒนาครูต้นแบบ (Trainer of the Trainer) ให้มีความสามารถสูงขึ้น ให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับคำชี้แนะ เป็นต้นแบบและประการสำคัญได้รับการโค้ชจากผู้เชี่ยวชาญ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาทักษะการสอนแนวใหม่ใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สร้างนักเรียนเป็นนวัตกรรมโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานจะช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้พัฒนาทักษะกระบวนการในการคิดและพัฒนานวัตกรรมในบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความกระตือรือร้น นอกจากนี้ครูยังใช้ห้องเรียนเป็นฐานในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning แล้วนำผลการพัฒนาไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียน ผลการพัฒนานวัตกรรมนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูสามารถนำไปเผยแพร่ในคลังนวัตกรรม ซึ่งใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนให้ส่งผลต่อการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

โครงการพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างต้นแบบในพื้นที่ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว การตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานความรู้ (Knowledge Worker) ที่สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีวิธีการหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ ในการทำงานได้ ดังนั้นครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควบคู่กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกรณีศึกษา เป็นต้น โดยกิจกรรมที่นำใช้ช่วยพัฒนาทักษะการ คิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร/นำเสนอ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมบทบาทของผู้เรียนนอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันด้วย โดยเริ่มตั้งแต่ Input Process output outcome ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมที่จะสะท้อนบทเรียนเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาขยายผลครอบคลุมครูทุกคนทุกโรงเรียน เพื่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ Active Learning ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทางคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปใช้พัฒนาขยายผลในรูปแบบเดียวกันนี้ ได้ทั่วประเทศ เพื่อสร้างต้นแบบของโมเดลการพัฒนารองรับการขยายผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา รูปแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการคิดเชิงระบบ GPAS 5 Steps ที่ส่งผลต่อนวัตกรรมผู้เรียน

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2565

Received: 22/10/2021, Revised: 26/11/2021, Accepted: 09/12/2021

2) เพื่อศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการ Active Learning ด้วยกระบวนการ คิดเชิงระบบ GPAS 5 Steps สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานพัฒนาวัตกรรมการ Active Learning สำหรับครูและ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษาในภาคกลาง 10 จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) ครูและบุคลากรจำนวน 3,000 คน

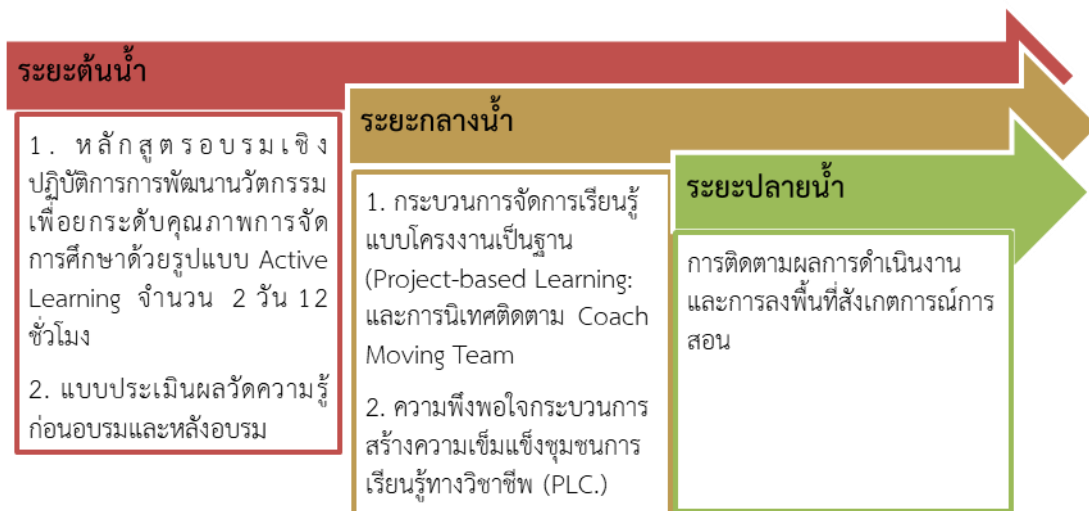
2. ด้านปริมาณ/ด้านคุณภาพ

2.1 สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 100 ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับชั้นเรียน

2.2 ครูและบุคลากรสังกัด สพฐ. เข้าร่วมโครงการ จำนวน 3,000 คน (ร้อยละ 100) ปรับการเรียนเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนการสอนตามแนวคิด Active Learning โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน และการสร้างความเข้มแข็งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC.) โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานและการนิเทศติดตาม Coach Moving Team เพื่อสร้างและพัฒนาวัตกรรมการจำนวน 1,500 คน ผ่านการคัดสรรเป็นครูต้นแบบ จำนวน 300 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ด้วยกระบวนการศึกษาวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) โดยมีรายละเอียดของการนำเสนอผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการเก็บข้อมูลระยะต้นน้ำ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่จัดอบรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ Active Learning : GPAS 5 Steps โดยใช้การเก็บข้อมูลจากการใช้งาน Google Form และ QR Code ดังต่อไปนี้

1) ประเมินความรู้ความเข้าใจโดยใช้แบบทดสอบก่อนอบรมโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ

2) ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบหลังอบรมโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

3) การสรุปข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจำแนกรายโรงเรียน

เมื่อเก็บข้อมูลครบนำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และสรุปผลการวิจัย กระบวนการเก็บข้อมูลระยะกลางนี้

1) กระบวนการนิเทศโดยผู้เชี่ยวชาญและแบบรายงานเรื่องเล่าความสำเร็จกระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นโปสเตอร์ A3

2) ประเมินความพึงพอใจการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC.) และกระบวนการนิเทศติดตาม Coach Moving Team

กระบวนการเก็บข้อมูลระยะปลายนี้

รายงานสรุปผลลัพธ์ของโครงการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างต้นแบบในพื้นที่ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

การกำหนดค่าน้ำหนักตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2540)

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 5	ให้คะแนนเป็น 1
ระดับมาก	ให้คะแนนเป็น 4	ให้คะแนนเป็น 2
ระดับปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 3	ให้คะแนนเป็น 3
ระดับน้อย	ให้คะแนนเป็น 2	ให้คะแนนเป็น 4
ระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 1	ให้คะแนนเป็น 5

ระดับเกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้นใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้น และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= 5-15 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

การแปลระดับความหมายของข้อมูล ได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้คะแนนตามแนวทาง ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 -5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 -4.20	หมายถึง	ความพึงพอใจหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 -3.40	หมายถึง	ความพึงพอใจหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 -2.60	หมายถึง	ความพึงพอใจหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 -1.80	หมายถึง	ความพึงพอใจหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ทำการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลครั้งนี้ คือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) อธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ความถี่ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน การทดสอบค่า(t-test)

เชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่การตีความเนื้อหา การจัดกลุ่ม การสังเคราะห์ และสรุปประเด็น

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2565

Received: 22/10/2021, Revised: 26/11/2021, Accepted: 09/12/2021

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ ดังนี้

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างต้นแบบในพื้นที่ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 29 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า

ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เข้าร่วมอบรมมีจำนวนทั้งสิ้น 3,300 คน พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 2,397 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 และเพศชายจำนวน 903 คิดเป็นร้อยละ 27.3

ด้านอายุ ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 26-35 ปี จำนวน 1,114 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 รองลงมา 36-45 ปี จำนวน 898 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 และ 46-55 ปี จำนวน 720 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการวัดผลการเรียนรู้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รูปแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการคิดเชิงระบบ GPAS 5 Steps ที่ได้จากการอบรมแบบทดสอบก่อนอบรมและหลังอบรม โดยภาพรวมจำแนกแต่ละโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	15.50	4.32	26.35	3.29
2	โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราช	16.69	4.21	24.71	3.17
3	โรงเรียนพญาไท	18.30	2.41	27.40	2.43
4	โรงเรียนราชินีบูรณะ	16.83	4.69	27.16	2.73
5	โรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาาคม	16.07	4.94	27.94	2.04
6	โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน	15.21	4.39	27.66	2.19
7	โรงเรียนวัดนาคคีตอนุสรณ์	16.69	3.60	26.89	2.51
8	โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง	16.59	4.12	28.08	1.87
9	โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว	16.48	4.39	27.15	2.39
10	โรงเรียนประตู่ชัย	17.11	3.95	27.92	2.01
11	โรงเรียนวัดพนัญเชิง (ไตรรัตนนายก)	16.11	3.62	27.36	2.97
12	โรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์	18.12	3.33	27.83	2.25
13	โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาาคม	15.11	4.15	27.51	2.50
14	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	16.86	4.27	27.38	2.66

ที่	โรงเรียน	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
15	โรงเรียนวัดลาดสนุ่น	18.36	3.55	28.01	1.60
16	โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย	17.92	4.48	26.69	3.38
17	โรงเรียนอนุบาลสมุทรสาคร	16.81	3.87	28.53	1.63
18	โรงเรียนวัดศรีเมือง	15.85	3.95	27.00	2.56
19	โรงเรียนอนุบาลบ้านท่าพระยาจักร	16.93	4.08	28.02	1.68
20	โรงเรียนเขากำแพง	17.04	3.59	27.75	1.74
21	โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม	16.11	4.07	25.22	3.03
22	โรงเรียนอนุบาลเส้าไห้	16.97	3.21	27.13	2.66
23	โรงเรียนวัดชำผักแพว	14.63	3.64	26.63	2.40
24	โรงเรียนตากลีประชาสรรค์	16.88	4.67	28.51	1.67
25	โรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์	18.11	2.87	26.46	3.14
26	โรงเรียนวัดหนองปลาไหล	13.56	3.30	26.65	3.72
27	โรงเรียนสตรีอ่างทอง	15.97	4.64	27.05	2.63
28	โรงเรียนวัดหัวตะพาน (ประชาบำรุง)	15.43	3.58	27.10	2.21
29	โรงเรียนวัดท่าอิฐ	15.71	3.81	26.90	2.90
ผลการเรียนรู้ภาพรวมโดยเฉลี่ย		16.56	4.16	27.29	2.54

บุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างต้นแบบในพื้นที่ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมปฏิบัติการครบ 12 ชั่วโมง เพิ่มพูนสมรรถนะการสอน Active Learning ด้วยกระบวนการคิดเชิงระบบ GPAS 5 Steps ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมการจัดการเรียน สร้างนวัตกรรมนักเรียนในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 จังหวัด 29 โรงเรียน คะแนนผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 16.56 , S.D. = 4.16) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 27.29 , S.D. = 2.54) สะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้และความรู้ที่ได้จากการอบรม

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอบรมก่อนการอบรมและหลังการอบรม ปฏิบัติการ 12 ชั่วโมงเพิ่มพูนสมรรถนะ การสอน Active Learning ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมการจัดการเรียน สร้างนวัตกรรมนักเรียน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนา ในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

การทดสอบ	จำนวน/คน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	3,300	30	16.56	4.16	273	1931	25.34*
หลังเรียน	3,300	30	27.29	2.54			

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การอบรมก่อนการอบรมและหลังการอบรม ปฏิบัติการ 12 ชั่วโมงเพิ่มพูนสมรรถนะ การสอน Active Learning ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมการจัดการเรียน สร้างนวัตกรรมนักเรียน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนา มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 16.56 คะแนน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 27.29 ซึ่งคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมเพิ่มพูนสมรรถนะการสอน Active Learning ครูผู้สอนใช้นวัตกรรม การจัดการเรียน สร้างนวัตกรรมนักเรียนในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวิทยากรที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือด้าน ประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.01) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ

ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจกระบวนการสร้างความเข้มแข็งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC.) โดยใช้ห้องเรียนเป็น ฐานและการติดตาม Coach Moving Team โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.65) และด้านการจัดกิจกรรม (PLC.) และการติดตาม Coach Moving Team ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายในประเด็นที่มีความน่าสนใจ ดังนี้

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอบรมก่อนการอบรมและหลังการอบรม ปฏิบัติการ 12 ชั่วโมงเพิ่มพูนสมรรถนะ การสอน Active Learning ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมการจัดการเรียน สร้างนวัตกรรมนักเรียน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนา ใน พื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 16.56 คะแนน และ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 27.29 ซึ่งคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เหตุที่เป็นเช่นนี้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสนใจและใส่ใจในการอบรมการพัฒนา คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม จึงสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559 : 18) ได้กล่าวถึงการออกแบบ Active Learning ออกแบบรูปแบบการ สอนต่างๆ ให้เหมาะกับเนื้อหาที่ผู้เรียนและชั้นเรียน จะส่งผลให้ผู้สอนเป็นลักษณะผู้สอนเชิงรุก (Active Teacher) ไม่ใช่เป็น เพียงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเนื้อหาเท่านั้น แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาและผู้สอนเชิงรุกเตรียมโอกาสให้กับผู้เรียน ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง เมื่อการเรียนมีบรรยากาศเชิงรุก ย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้ นานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ ในขอบเขตที่กว้าง ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องเปลี่ยนจาก Passive Learning เป็น Active Learning เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ และ สอดคล้องการ

งานวิจัยของ คณินันต์ ดีพันธ์ และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับ มัวร์ (Moore 1997, อ้างอิงใน รัตนา เขตผดุง 2542 : 34) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้ของการสืบสวนสอบสวนวิชาสังคมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างข้อสอบทางสังคม (TISS) โดยศึกษากับนักเรียนจำนวน 694 คน ในระดับ 4,5 และ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบสืบสวนสอบสวนกับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนแบบสืบสวนสอบสวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนักเรียนระดับ 4 ที่ระดับ .01 ระหว่างนักเรียนระดับ 5 และ 6 ที่ระดับ .01 ระหว่างนักเรียนทั้ง 3 ระดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวคิดพื้นฐานบูรณาการ กับขั้นตอนการปฏิบัติงานของกระบวนการวิจัย จึงทำให้การจัดการเรียนรู้มีความเป็นเหตุ-ผลที่อยู่บนฐานความต้องการของผู้เรียน ด้วยเหตุผลนี้กระบวนการจัดการศึกษารูปแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการ คิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps จึงมีความสำคัญทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ต้องมีความรู้ความ เข้าใจในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่สามารถถ่ายทอดผ่านการทำกิจกรรมที่ หลากหลาย มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้ เกิดความกระตือรือร้นที่จะใฝ่รู้ สามารถใช้องค์ความรู้ผลิตผลงานหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ภาคกลาง และกรุงเทพมหานครเท่านั้น เพื่อให้เกิดกระบวนการวิจัยต่อเนื่องควรนำผลลัพธ์ของทุกๆ ภาคที่ได้ดำเนินการไปแล้ว นำมาประกวดผู้มีผลงานดีเด่น (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูง GPAS 5 STEPs เพื่อเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนในเครือข่าย และสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบ Active Learning

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการขยายผลไปพัฒนาโรงเรียนในเครือข่าย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ Active Learning อย่างแพร่หลายมากขึ้น
- 2) โครงการการพัฒนาวัตกรรมการเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ Active Learning เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นในทุกๆภาคแล้วควรดำเนินการศึกษาวิจัยการถอดบทเรียน (Lesson Learned : LL) เพื่อเป็นการจัดการความรู้และการดึงความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาในโครงการอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณินันต์ ดีพันธ์ และคณะ. (2562). ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ
จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 103-112.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- รัตนา เขตผดุง. (2542). *การประยุกต์ใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนในวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2565

Received: 22/10/2021, Revised: 26/11/2021, Accepted: 09/12/2021

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). นโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประจำปีงบประมาณ 2566. ค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2565 จาก <https://www.obec.go.th/about>.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2550). การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.